

steinischen Elbmarschen vor und nach dem Dreissigjühr. Kriege (Quellen und Forsch. zur Gesch. Schl.-Holsteins I). Oksehandelens Hensygnen tilskrives, foruden Kapitalens Ødelæggelse ved Svenskekrigen, et Sammenspil af Faktorer, af hvilke flere dog har gjort sig gældende allerede før denne Periode. En ny Faktor, som Forf. ikke omtaler, er Mejeridriften, der først trængte igennem i Slesvig efter det 17. Aarhundredes Midte — som en Aarsag til eller en Virkning af Oksehandelens Tilbagegang?

Et senere Bidrag til Kvæghandelens Historie er givet med Th. Otto Achelis's vel underbyggede Afhandling: *Aus der Geschichte des jütischen Ochsenhandels* (Z. f. Schl.-Holst. Gesch. LX), hvor Sammenspillet mellem Kongeriget og Hertugdømmerne paa dette Omraade er klart og mangesidigt skildret. Af Interesse er Forfatterens Forsøg paa at oplyse Kvæghandlers Hjemsted og den Konkurrence mellem Folk fra Kongeriget, Slesvig, Tyskland og Nederlandene, som ligger bag ved Tallenes Svingninger i Toldregnskaberne. Materialet er dog for magert til, at en for længere Tid gældende Retningslinie kan drages.

II.

Historieundervisningen ved de skandinaviske Universiteter.

Af Adam Afzelius.

Naar man fra Danmark betragter Historieundervisningen ved de skandinaviske Universiteter, forbavses man først over, hvor meget bedre disse er forsynet med Universitetslærere end vi, og det til Trods for at baade Finland og navnlig Norge er langt yngre Universitetslande end Danmark; det unge Rige, Island, er naturligvis holdt udenfor denne Sammenligning. Thi mens der i Danmark i Øjeblikket kun findes 4 Universitetslærere i Historie (3 Professorer og 1 Docent, nemlig i Aarhus), saa kan Norge tælle 6, mens Finland har hele 14 Universitetslærerposter i Historie og Sverige endogsaa 20, heri iberegnet Lærere i »klassisk forn-kunskap och antikens historia« og Statskundskab. Den nærmere Fordeling af disse Lærerposter er følgende:

I Finland er der Lærerposter i Historie ved de tre Universiteter, Helsingfors Universitet, Åbo Akademi (for Svensk-Finnerne) og Turun Yliopisto (for Finsk-Finnerne), ligeledes i Åbo. Det ældste og langt det største af disse Universiteter er det i Helsingfors. Her findes for Øjeblikket 4 ordinære Professorater i Historie, 1 i finsk og skandinavisk Historie, for Tiden besat med Gunnar Wilhelm Suolahti (fra 1929) 1 i finsk Historie alene, p. t. vakant, og 2 i Verdenshistorie, det ene fra

1930 besat med Gabriel Rein, det andet p. t. vakant. Desuden findes p. t. et ekstraordinært Professorat i nordisk Historie, fra 1918 besat med Kaarle Väinö Voionmaa. For Øjeblikket findes endvidere 3 Docenter med Docentstipendium (sml. nedenfor), Herman Gregorius Gummerus (Oldtidshistorie), Arno Rafael Cederberg og Kaarle Jalmari Jaakkola (begge i nordisk Historie).

Ved Åbo Akademi findes to ordinære Professorater, et i nordisk Historie fra 1918 besat med Per Olof von Törne og et i Oldtidshistorie, som fra 1921 beklædes af Johannes Sundwall. Desuden findes her det Kiseleffske Professorat i nordisk Kulturhistorie og Folkelivsforskning. Det ihændeaves fra 1921 af Johan Gabriel Nikander. Som ekstraordinær Professor i Verdenshistorie fungerer fra 1928 Nordens eneste kvindelige Universitetslærer i Historie, Alma Söderhjelm. Ved Akademiet findes altsaa i alt 4 Professorer til et Antal Historiestuderende, der for Tiden udgør ca. 20.

Ved Turun Yliopisto findes to ordinære Professorater i Historie, et i Finlands Historie, besat med Einar Wilhelm Juvelius og et i Verdenshistorie, som endnu er vakant. Antallet af Historiestuderende udgør p. t. ca. 70. —

Ved Universitetet i Reykjavik findes et Professorat i Historie; det er p. t. vakant, men mag. art. Barði Guðmundsson varetager Undervisningen. —

I Norge findes ved Universitetet i Oslo 3 ordinære Professorater i Historie. For Øjeblikket beklædes de af Halvdan Koht (fra 1910), Oscar Albert Johnsen (fra 1912) og Edvard Bull (fra 1917). Noget ekstraordinært Professorat i Historie findes ikke siden Sars's gamle Professorat 1917 blev ordinært. Derimod findes et saakaldt bevægeligt Professorat; det er et ordinært Professorat, der gaar paa Omgang mellem de forskellige Fag. Et saadant Professorat besidder for Tiden Historikeren Jacob Worm-Müller. For nærværende findes ingen Docent i Historie i Norge, idet der ikke blev udnævnt nogen Efterfølger for J. Worm-Müller, da han 1928 blev Professor. Derimod findes to Universitetsstipendiater i Historie, Sverre Steen og Asgaut Steinnes.

Den særlige Form for Universitetslærere, som Norge har i Universitetsstipendiaterne, fortjener nærmere Omtale. Universitetsstipendiaterne er Universitetslærere. De har Pligt til at holde mindst een Forelæsning om Ugen. Paa Forlangende skal de deltage ved Universitetets Eksaminer som Eksaminatorer eller Censorer, samt holde ordinære Eksamensforelæsninger. For disse Hverv kan dog tilkendes et ekstra Honorar. Stipendiaten skal indhente Rektors Samtykke til at paatage sig noget offentligt

eller privat Hverv under sin Funktionstid, og ligeledes hvis han ønsker at rejse bort i Løbet af Semesteret. Naar han paaberaaber sig, at han er optaget af videnskabeligt Arbejde, opnaar han Fritagelse for Undervisning — og det lettere end Professorer og Docenter, da Stillingen i første Række er beregnet paa Uddannelse. Stipendiernes Størrelse var før Krigen 1200 og 1500 Kroner. Under Dyrtiden blev de efterhaanden forhøjet, til de 1920—21 naaede 3600 og 4000 Kr. Siden er de atter gaaet noget ned, til 3280 og 3600 Kr. Forret til de højeste Stipendier har Stipendiaterne med størst Anciennitet. —

I Sverige findes Professorer i Historie ved Universiteterne i Lund og Upsala, ved Højskolerne i Göteborg og Stockholm. Docent er i Sverige ikke en Embedsstilling men en akademisk Grad, som erhverves af de mere fremragende Doktorer. Ved Universiteterne findes en Række Docentstipendier (Størrelsen er p. t. 6000 Kr. + Tillæg aarligt), som Docenter kan opnaa for et Tidsrum af højst 7 Aar. I ovenstaaende Statistik over Universitetslærerne er kun Docenter med Docentstipendium medregnede. I Finland er Forholdene noget lignende.

Ved Upsala findes 4 ordinære Professorater i Historie, 2 i almindelig Historie, det ene fra 1923 beklædt med Georg Johan Veit Wittrock, det andet fra 1930 med Erland Hjärne. Det tredje Professorat, det i 17. Aarh. oprettede Skytteanske Professorat i Veltalenhed og Statskundskab, beklædes fra 1923 af Axel Karl Adolf Brusewitz. Det fjerde Professorat, i klassisk Arkæologi og Oldtidens Historie, beklæder fra 1924 Axel Waldemar Persson. Af Docenter med Docentstipendium findes p. t. 3, Herbert Lars Gustaf Tingsten (Statskundskab), Johan Georg Landberg (alm. Historie) og Erik Paul Einar Gjerstad (Oldtidshistorie).

I Lund findes 4 ordinære Professorater. De 2 i almindelig Historie beklæder Lauritz Weibull (fra 1919) og Oscar Gottfrid Henrik Carlsson (fra 1925). I klassisk Arkæologi og Oldtidens Historie er fra 1909 Nils Martin Persson Nilsson Professor, mens Lars Fredrik Barthold Lagerroth fra 1929 beklæder Professoratet i Statskundskab. Af 3 Docenter er de 2 (Anders Sture Bolin og Carl Ingvar Anderson) Docenter i almindelig Historie. Et Docentur i Statskundskab beklæder Johan Edvard Frederik Thernænius.

Ved Stockholms Højskole blev 1920 oprettet et humanistisk Fakultet. Herved findes 2 Professorater, det ene skænket af Rosalie Warburg, f. Drucker, til Minde om Sønnen Svend Warburg, det andet af Stockholm By. Svend Warburgs Professorat beklæder fra 1919 Sven August Daniel Tunberg, Stockholm Stads Professorat fra 1928 Nils Gabriel Ahnlund. Ved Højskolen

findes ogsaa et Professorat i Statskundskab. Fra 1927 beklædes det af Nils Herlitz. Et Institut for økonomisk Historie er oprettet af Stockholm Højskole og Handelshøjskolen i Forening. Leder er Prof. Eli Filip Heckscher.

Ved Göteborg Højskole er fra 1927 Curt Weibull Professor i Historie, fra 1929 Georg Andrén i Statskundskab. —

Den Omstændighed at der i Finland, Sverige og Norge findes 2, respektive 3 Former for Universitetslærere i Historie, aabner en Mulighed for dels at knytte lovende Videnskabsmænd til Universiteterne i en ung Alder, dels for et formeligt Avancement. I Norge har saaledes H. Koht været Universitetsstipendiat 1900—08 og Docent 1908—10, O. A. Johnsen Stipendiat 1907—11 og Docent 1911—13, E. Bull Stipendiat 1910—13 og Docent 1913—17 og endelig har J. Worm-Müller været Docent 1918—28. Ogsaa i Sverige og Finland har Professorerne almindeligvis tidligere været Docenter (med Docentstipendium).

Hvad angaar de afsluttende Eksaminer, som de Historiestuderende i de forskellige Lande kan underkaste sig, findes en principiel Forskel mellem de danske, islandske og norske Eksaminer paa den ene Side og de svenske og finske paa den anden Side, idet Karaktererne i den første Gruppe gives efter den mere eller mindre dygtige Præstation indenfor et bestemt Pensum, medens i Sverige og Finland Karaktererne hovedsagelig afhænger af Omfanget af de opgivne Pensa.

I Norge har den Historiestuderende tre Eksaminer at vælge imellem, Magistergraden, Lektoreksamen og Adjunkteksamen. De to sidste er Skoleembedseksaminer.

Magistergraden i Norge oprettedes først 1919. Den tages i et Hovedfag suppleret med et passende Antal Støttefag, hvis Antal, Art og Omfang i hvert enkelt Tilfælde fastsættes af Fakultetet. Ved Tilegnelsen af Kundskabsstoffet lægges ved denne Eksamen Vægt paa et dybere og mere selvstændigt Studium end ved Hovedfag til Lektoreksamen. Desuden skal Kandidaten udarbejde en videnskabelig Afhandling over et Emne, han selv vælger indenfor sit Hovedfags Omraade. Magistergraden giver Ret til at disputere for Doktorgraden.

Lektoreksamen er som sagt en Skoleembedseksamen, i Grunden den gamle Skoleembedseksamen af 1905. I 1920 fik den sit ny Navn samtidig med at Adjunkteksamen udskiltes. Lektoreksamen aflægges i et Hovedfag og to Bifag. Fagene er omtrent de samme som i Danmark; Gymnastik og Sang mangler, men til Gengæld findes Geografi med Etnografi. Eksamen kan

tages i hvert Fag for sig eller i Hovedfag for sig og Bifag for sig, Hovedfag dog altid til sidst.

Kravene for Historie som Bifag er følgende: 1) Gode Kundskaber i Verdenshistorien indtil de nyeste Tider. Som Lærebog for Oldtiden anvendes f. Eks. Rostovtzeff: *A History of the Ancient World*, for Middelalder og Nytid bruges Erslevs og Fridericias Lærebøger. 2) Grundigt Kendskab til Norges Historie efter Sars: *Udsigt over den norske Historie* og Gjerset: *History of the Norwegian People*; til Repetition bruges Bull: *Grundriss av Norges historie*. 3) Fyldigt Kendskab til de andre nordiske Landes Historie, for Danmark efter Joh. Ottosen: *Lærebog i Nordens Historie* og til Repetition Arup: *Rids af Danmarks Historie* og for Sverige Odhner-Westmann: *Lärobok i fäderneslandets historia*, eller for begge Lande Ottosen: *Vor Historie*. 4) Grundigere Kendskab til Kilder til Norges Historie. Desuden nogle Kildeskrifter fra Verdenshistoriens Oldtid og nyere Tid. 5) Kendskab til de forskellige Landes, særlig Norges Geografi. 6) Kendskab til Folkenes Kulturudvikling. Herved kan Hovedvægten lægges paa en enkelt Side af Kulturhistorien, paa Samfundsforholdene, Næringslivet, Retshistorien, Religionen, Filosofien, Litteraturen eller Kunsten. Obligatorisk er Opgivelsen af følgende Værker: Guizot: *Histoire générale de la civilisation en Europe* eller Tocqueville: *L'ancien régime et la Révolution*, Buckle: *History of the Civilization of England* og Burckhardt: *Die Kultur der Renaissance in Italien*. 7) Grundigt Kendskab til Norges Forfatning. 8) Endvidere anbefales det den Bifagsstuderende at læse nogle Biografier og Memoirer af Historiens kendte Skikkelser. Denne ikke obligatoriske Læsning bør anføres paa Eksamensanmeldelsen. Ligeledes anbefales det at følge et Kursus i historisk Teknik. Til Eksamen gives tre skriftlige Opgaver, en i Verdenshistorien før 1500, en i Tiden efter 1500 og en i Nordens Historie. Eksamen afsluttes med en mundtlig Eksamination. Karaktersystemet er ikke væsensforskelligt fra det danske.

Til Historie som Hovedfag kræves: 1) Udvidede Kundskaber i Norges Historie, paa Grundlag af Norges historie fremstillet for det norske Folk I—VI. Dertil kræves Kendskab til kildekritiske Arbejder af P. A. Munch, Gustav Storm o. a. Endvidere særlige Sider af Norges Historie, Forfatnings- og Retshistorie, Handels- og Søfartshistorie, social Historie og særlige Epoker, f. Eks. det gamle Norges Undergang, Norge under den danske Enevælde, Overgangstiden omkring 1814, det nye Norges Historie. 2) Større Kundskaber i det øvrige Nordens Historie.

For Islands Vedkommende læses Konrad Maurer: Island, for Danmarks Vedkommende f. Eks. Danmarks Riges Historie eller Det danske Folks Historie suppleret med Værker f. Eks. af Kr. Erslev eller Troels-Lund. Med Hensyn til Sverige eksempelvis Sveriges historia till våra dagar I—XIV samt f. Eks. Hjärne: Gustaf Adolf eller Karl XII af samme Forfatter. 3) For Verdenshistorien kræves øget Kendskab til Hovedlandenes Historie; gennem Værker som Bury: History of Greece, Gertz: Stat og Statsforfatning i Oldtidens Hellas, Mommsen: Römische Geschichte I—III, Martin P. Nilsson: Den romerske kejsartiden I—II, Drachmann: Den romerske Statsforfatning, D. Schäfer: Deutsche Geschichte I—II, dertil Sombart: Die deutsche Volkswirtschaft im 19. Jahrh., Gardiner: A Student's History of England suppleret med Cunningham & Mc. Arthur: Outlines of English Industrial History, Larousse: Histoire de France illustrée I—II, Darmstaedter: Die Vereinigten Staaten von Amerika, samt Koht: Den amerikanske nasjonen i opphav og reising. Disse Værker er naturligvis ikke at tilegne i alle Detailler. Desuden anbefales at læse enkelte Bind af store Samlingsværker som »Verdenskulturen«, »Folkenes Historie« Lavisse et Rambaud: Histoire générale, de tre store Serier fra Cambridge over Oldtidshistorien, Middelalderens Historie og moderne Historie samt Below og Meineckes bekendte Række af Haandbøger. 4) Hovedfagsstuderende maa læse et større Udvalg af Værker om Kulturhistorien. 5) Kendskab til en Del Kildeskrifter fra de forskellige Tider, Publikationerne fra »Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse« anbefales. 6) Kundskaber i historisk Teknik (efter Erslev eller Bernheim), Kronologi, Diplomati, Jordkundskab (efter Steenstrups Lærebøger), Historie-skrivningens Historie (Steenstrup, Fueter eller Gooch, for Norges Vedkommende A. Bugge: Norsk historisk videnskab i femti år (1869—1919), Arkæologi (f. Eks. Sophus Müller: Europas Forhistorie i »Verdenskulturen« og for Norge Gustafson: Norges oldtid), Etnografi, Samfundsøkonomi (f. Eks. Ely: Outlines of Economics. 7) En videnskabelig Afhandling over et selvvalgt Emne. Eksamenen er skriftlig og mundtlig. Ved den skriftlige Prøve gives en Opgave i Verdenshistorie, en i Nordens Historie og en i de særligt studerede Sider. Bestaaet Eksamen giver Ret til at føre Titlen cand. philol.

Adjunkteksamen oprettedes ved Lov af 1920. Eksamen tages i tre Fag, af Omfang som Bifag ved Lektoreksamen. Mindst to af Fagene skal vælges blandt de fem i Mellemkolen anvendte: Norsk, Tysk, Engelsk, Historie og Geografi. Som tredje Fag kan

Latin, Græsk eller Fransk vælges. Eksamen tages i en, to eller tre Afdelinger. Bestaaet Eksamen giver Ret til Titlen cand. mag. Adjunkteksamen kan udvides til Lektoreksamen ved en Tillægsprøve i et valgt Hovedfag indenfor de tre opgivne Fag.

Ved det humanistiske Fakultet i Reykjavik findes kun een Eksamen, en Magisterkonferens der tages i følgende tre Fag: Islandsk Historie, Islandsk Litteratur og Islandsk Sprog. Eksamensfordringerne er ikke afgrænsede. Til selve Eksamen gives en skriftlig Opgave (4 Timer) i hvert Fag; mundtlig Eksamen anvendes kun ekstraordinært i Tilfælde, hvor Professorerne ønsker at give en Kandidat en ekstra Chance. I det Fag, som vælges til Hovedfag, skal Kandidaten endvidere skrive en Afhandling over et opgivet Emne; denne skal afsluttes i Løbet af et halvt Aar. Undervisningen har i lang Tid udelukkende behandlet islandsk Historie; i 1929—30 har dog Barði Guðmundsson for første Gang forelæst over almindelig Historie og over Historiens Bidsiscipliner.

I Sverige er som sagt Eksaminerne paa mange Punkter væsentlig forskellige fra den dansk-norske Form. Medens Eksamen hos os f. Eks. fraset Specialeopgaverne er samlet i en mundtlig og skriftlig Eksamination, der paabegyndes og afsluttes indenfor en Termin af ca. to Maaneder, er den i Sverige leddelt i en Række Tentaminer. Disse foregaar paa en langt mere formløs Maade end de danske Eksaminer: De studerende møder efter Aftale hos en Professor i deres Fag og »tenterer« i et ved Overenskomst fastsat Penum. Naar Professoren har konstateret, at Stoffet er forsvarligt tilegnet, faar Kandidaten et »betyg« for bestaaet Tentamen og forbereder sig derefter paa et andet Omraade. Naar Tentaminer er bestaaet i alle de opgivne Eksamensfag, faar Kandidaten uden nogen afsluttende sammenfattende Prøve sit Eksamensbevis. Offentlig Eksamination anvendes kun sjældent. Eksamensfagenes Antal er ligeledes langt større end i Danmark og Norge. Følgende Fag med Tilknytning til Historie kan opgives: Klassisk Arkæologi og Oldtidens Historie, Kunsthistorie med Kunstteori, Statskundskab, Statistik, Geografi, Samfundsøkonomi (fra 1909), nordisk og sammenlignende Arkæologi, Religionshistorie, Litteraturhistorie og med særlig Tilladelse Folkemindevidenskab. Etnografi er derimod ikke Eksamensfag.

Vi har nævnt, at der findes en væsentlig Forskel paa Karakter-systemerne i Danmark—Norge paa den ene Side og i Sverige—Finland paa den anden Side. Medens Karaktererne her hjemme og ved Oslo Universitet gives for en mere eller mindre grundig og

selvstændig Tilegnelse af samme Pensum, retter i Sverige og Finland Karaktererne sig hovedsagelig efter det opgivne Pensums Omfang; ved de enkelte Tentaminer bestaar man eller dumper man slet og ret; Karaktererne har Talværdi, for at der kan gives en endelig Hovedkarakter for hele Eksamen. De enkelte Karakterer er: berömlig (3 Points), med utmärkt beröm godkänd ($2\frac{1}{2}$), med beröm godkänd (2), icke utan beröm godkänd ($1\frac{1}{2}$) og godkänd (1). Endelig findes selvfølgelig Karakteren icke godkänd.

Den Eksamen, der nærmest svarer til vor Skoleembedseksamen, hedder filosofisk ämbetseksamen. Den tages i en af 14 angivne Faggrupper, hvoriblandt Historie er Fag i følgende: Nr. 4: Nordiske Sprog, Historie, Litteraturhistorie med Poetik. Nr. 5: Latin, Græsk og Klassisk Arkæologi og Oldtidens Historie. Nr. 6: Historie og Latin. Nr. 10: Historie og Geografi. I Fald Gruppen kun rummer to Fag, skal den suppleres med et 3die. Til bestaaet Eksamen kræves mindst 7 Points. Eksamenen giver Ret til Titlen filosofie magister.

Fordringerne til de enkelte Karakterer (betyg) i Historie er i Hovedtrækkene ens ved de forskellige Læreranstalter, som Eks. tages Uuiversitetet i Lund: Til Karakteren »godkänd« kræves: 1) Gymnasiepensumet i Nordens Historie (= f. Eks. Odhner-Hildebrand: Lärobok i fäderneslandets historia I—II) suppleret med Ottosen: Nordens Historie I—III. 2) Kursus i Verdenshistorie med Hovedvægt paa den nyere Tid: a) Et Parti af Oldtidens Historie, f. Eks. Swoboda: Griechische Geschichte eller Koch: Römische Geschichte (begge i Samml. Göschen). b) Et Parti af Middelalderens Historie, f. Eks. et af Hefterne af Erslev: Oversigt over Middelalderens Historie. c) Oversigt over den nyere Tids Historie efter Erslevs og Fridericias Lærebøger. 3) Kursus i svensk og nordisk Historie dels ved særligt Kursus i svensk Historie dels ved en delvis kursorisk Gennemgang af f. Eks.: Montelius: Vår forntid, C. Weibull: Sverige och dess nordiska grannmakter under den tidigare medeltiden. Erslev om den senere Middelalder i »Danmarks Riges Historie« etc. etc. 4) Eksaminanden skal have fulgt mindst en Termins Forelæsninger, for hvis Hovedindhold han maa kunne redegøre, samt en Termins Seminarieøvelser. For særlig god Tilegnelse af Stoffet gives Karakteren »icke utan beröm godkänd«.

Til Karakteren »med beröm godkänd« kræves det samme som ved Tentamen med Karakteren »godkänd« men med grundigere Tilegnelse af Stoffet. I Verdenshistorie læses dertil hele Erslevs Oversigt over Middelalderens Historie samt to Hovedværker paa fremmede (= ikke nordiske) Sprog. Fordringerne i Nordens Historie ud-

vides med to Hovedværker, behandlende andre Emner end de ovenfor anførte. Grundtræk af Historiens Teknik tilegnes efter Lærebøger af Bernheim eller Erslev, Grundtræk af Kronologien f. Eks. efter Steenstrups Lærebog. Der kræves Kundskab i at læse den nyere Tids svenske Haandskrifter. Endelig skal Eksaminanden have fulgt mindst to Terminers Forelæsninger, for hvis Hovedtræk han maa kunne redegøre, samt to Terminers Seminarøvelser. Dertil et Foredrag eller en Afhandling over et forelagt Emne, valgt i Tilslutning til enten de videnskabelige Værker, Kandidaten har opgivet som læste, eller til de Øvelser, han har fulgt. Endelig kræves Kundskaber i Fransk og Latin svarende til Fordringerne for Karakteren »godkänd« ved Studentereksamen. For særlig god Tilegnelse af Stoffet gives Karakteren »med utmärkt beröm godkänd«.

Til Karakteren »berömlig« kræves: 1) Tentamen med Karakteren »med beröm godkänd«. 2) Fuldstændig Oversigt over Oldtidens Historie. 3) En Række Hovedværker behandlende vigtige Epoker eller Problemer saavel i Verdenshistorien som i Sveriges Historie. 4) En grundigere Afhandling, der skal være affattet paa Grundlag af trykte Kilder.

En anden Eksamen, hvortil Historikere har Adgang, er filosofie kandidateksamen. Den tages i mindst tre af de eksamensberettigede Fag, men Eksaminanden kan vælge dem frit og er ikke bundet til at vælge en af de 14 opstillede Konstellationer, som findes ved filosofisk ämbetseksamen. Til bestaaet Eksamen kræves mindst seks Points og Eksaminanden erholder derefter Titlen filosofie kandidat. Kravene i Faget Historie til denne Eksamen er egentlig identiske med Kravene til filosofisk ämbetseksamen, dog at Hovedvægten kan lægges paa specielle Omraader med tilsvarende Afslag i de andre Fordringer. Eksamenen er særlig beregnet paa saadanne, der vil anvende den paa andre Omraader end ved Skolevæsenet, f. Eks. Jurister, Theologer, Journalister etc.

Svarende til vor Magisterkonferens findes i Sverige en tredje Eksamen, filosofie licentiateksamen. Adgangsberettigede til Licentiateksamen er kun filosofie magistre og filosofie kandidater, Eksamen kan tages i et Fag alene, eller den kan udvides med et eller flere Støttefag. Kravene for Faget Historie er: 1) Kundskaber svarende til betyget »berömlig« til Kandidateksamen. 2) Et systematisk Studium af svensk Historie omfattende betydelige kildekritiske Arbejder. 3) Nogle udenlandske Hovedværker. 4) Redegørelse for vigtigere Litteratur, trykte Kilder og behandlede Problemer i et Specialeomraade. 5) Oversigt over den

almindelige Historieskrivnings Historie. 6) Grundigere Kendskab til den svenske og nordiske Historieskrivnings Historie, over de vigtigste svenske og nordiske Kilders Beskaffenhed og indbyrdes Forhold. 7) Oversigt over de historiske Hjælpevidenskaber. 8) Kendskab til svensk og latinsk Skrift i Dokumenter fra Middelalder og nyere Tid. 9) En videnskabelig Afhandling over et selvvalgt Emne. Karaktererne til Licentiateksamen er de samme som til de to tidligere nævnte. De retter sig ved denne Eksamen hovedsagelig efter den videnskabelige Afhandlings Kvalitet. Bestaaet Eksamen giver Ret til at føre Titlen filosofie licentiat.

I Finland er Forholdene meget lig de svenske. Der er 3 forskellige Eksaminer: Lärareeksamen, filosofie kandidat-eksamen og filosofie licentiateksamen. Karaktererne er afhængige af de Pensa, der opgives. Kravene svarer i store Træk til de Fordringer, som stilles ved de andre nordiske Universiteter, men særligt Krav stilles her til Kendskab til baltisk og russisk Historie.
